

Вважаємо, що метою трансформованого аудиту витрат діяльності підприємств і організацій є встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення і списання витрат діяльності, виокремлюючи суто екологічні витрати, повноти і своєчасності відображення первинних даних в облікових регістрах та зведених документах, зокрема запропонованих доповненнях до додаткових статей фінансової звітності, правильності ведення обліку витрат діяльності, аналітичного екологічного обліку згідно із запропонованими доповненнями до чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку. Визначено об'єкти аудиту, зокрема для підприємств лісового господарства [5, с. 127]. Аналогічні об'єкти для підприємств і організацій інших секторів економіки України.

Під час аудиту витрат до предметної області дослідження, на нашу думку, передусім потрібно віднести інформацію про: технологію виробництва; виробниче обладнання; структуру управління. Детальному дослідженню, на наше переконання, підлягають також:

- посадові інструкції облікового персоналу;
- первинні документи;
- облікові регістри, зокрема аналітичного екологічного обліку;
- звітні форми, зокрема доповнення до Переліку додаткових статей фінансової звітності;
- положення та інформація персоналу підприємства;
- наказ про облікову політику, особливо щодо екологічного обліку.

Запропоновано програму аудиту витрат діяльності лісгосподарського підприємства [5, с. 128]. Аналогічно є програма аудиту витрат для будь-якого підприємства. Розроблено також програму аудиту виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) з виокремленням екологічних витрат підприємства.

Внаслідок проведеного дослідження й здійснених прикладних наукових розробок актуалізувалась потреба коригування чинної нормативної облікової бази. Розроблені концепції екологізації бухгалтерського обліку та трансформації обліку та аудиту витрат при екологізації економіки України було втілено у запропонованому нами Доповненні до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" щодо екологічних витрат. Оригінальність наших розробок визнана Рішенням Державної служби інтелектуальної власності України і видачею Свідоцтва про реєстрацію авторського права [5].

Зазначені напрацювання вичерпно доповнюють всі положення чинного Національного П(С)БО 16 "Витрати", починаючи зі запропонованого визначення екологічних витрат, завершуючи організацією їх обліку паралельно з обліком всіх витрат підприємств, включаючи їх класифікацію і розподіл за елементами і видами діяльності.

Висновки. Таким чином, розроблена концепція трансформації обліку та аудиту витрат з виокремленням на аналітичному рівні екологічних витрат підприємств на базі раніше запропонованої концепції екологізації бухгалтерського обліку в Україні дає змогу без принципових труднощів теоретичного, методологічного і прикладного характеру адаптувати діючу національну обліково-звітну систему до потреб еколого-економічного управління всіх секторів економіки країни в адекватній інформації щодо екологічних витрат.

Література

1. Лебедевич С.І. Теоретико-методологічні засади формування галузевої системи екологічного менеджменту підприємств : монографія. – Львів : Вид-во "Ліга-Прес", 2008. – 340 с.
2. Лебедевич С.І. Обліково-аудиторське забезпечення лісгосподарських підприємств для сталого розвитку України : монографія / С.І. Лебедевич, Н.М. Клим, Х.Р. Хомик. – Львів : Вид-во "Ліга-Прес", 2014. – 268 с.
3. Лебедевич С.І. Концепція екологізації бухгалтерського обліку в Україні / С.І. Лебедевич // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.10. – С. 153-158.
4. Лебедевич С.І. Доповнення до обов'язкових організаційних регламентів з бухгалтерського обліку і фінансової звітності підприємств і організацій України щодо їх екологізації: [а.с. № 51432 від 26.09.2013, заяв. № 51105 від 17.06.2013].
5. Лебедевич С.І. Доповнення Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" щодо їх екологічних витрат: [а.с. № 57494 від 28.11.2014, заяв. № 57882 від 03.10.2014].

Лебедевич С.І. Концепция трансформации учета и аудита затрат при экологизации экономики Украины

Отобразена концепция трансформации учета и аудита затрат с выделением экологических затрат предприятий на базе ранее разработанной концепции экологизации бухгалтерского учета в Украине, комплексное исследование которой подтвердило полную пригодность для отражения в учете и отчетности экологических издержек. Разработаны основные принципы трансформации аудита затрат, в том числе экологических, сгруппированных по видам деятельности и включенных в производственную себестоимость продукции (работ, услуг) предприятий.

Ключевые слова: концепция, трансформация, учет, аудит, расходы, экологизация, экологические издержки.

Lebedevich S.I. The Concept of Transformation of Accounting and Audit Costs during Economy Greening in Ukraine

The concept of transformation of accounting and audit costs for distinguishing environmental costs of enterprises based on previously developed concept of greening accounting in Ukraine is designed. A comprehensive study proved it to be suitable for recording and reporting environmental costs. The basic principles of transformation audit costs, including environmental, grouped by activity and included in the production cost of goods (works, services) companies are developed.

Keywords: concept, transformation, accounting, auditing, cost, greening, environmental costs.

УДК 65.012.8

*Проф. О.В. Ареф'єва, д-р екон. наук –
Національний авіаційний університет*

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Спираючись на офіційну статистичну інформацію щодо результатів господарської діяльності вітчизняних підприємств, доведено пріоритетність розроблення методичних засад управління фінансовою безпекою. Визначено ключові підходи до трактування поняття "фінансова безпека підприємства", що дало змогу шляхом узагальнення поглибити його трактування із врахуванням специфіки ведення бізнесу в нашій країні. Визначено перелік ключових зовнішніх і внутрішніх загроз для фінансової безпеки вітчизняних підприємств, врахування яких дає змогу удосконалити процес управління цієї складової економічної безпеки.

Ключові слова: фінансова безпека, загроза, рентабельність, прибуток.

Актуальність теми. Сьогодні господарська діяльність вітчизняних підприємств характеризується нестабільністю та низькою ефективністю за прогнозованої зміни зовнішнього середовища, недосконалістю державних інструментів управління національною економікою, низького рівня захисту внутрішнього ринку та значних труднощів при виході на зовнішні ринки тощо. За таких умов на перший план виходить необхідність забезпечення економічної безпеки кожного суб'єкта господарювання, що є неможливим без конкретизації завдань у розрізі кожної окремої складової. Однією із ключових функціональних складових економічної безпеки є фінансова безпека, адже вона виступає не тільки результуючою рівня інших, але індикатором зміни рівня економічної безпеки загалом [1].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою підприємства відображено в роботах вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як: І. Бланк, О. Барановський, А. Воронкова, К. Горячева, Л. Донець, С. Ілляшенко, Г. Задорожний, М. Кизим, Т. Клебанов, Г. Козаченко, Л. Костирко, О. Ляшенко, Є. Олейников, В. Пономарьов, Р. Сайфулін, О. Терещенко, А. Шеремет, В. Шликов та ін. Доробком зазначених науковців можна вважати обґрунтовану сутність поняття фінансової безпеки та сформовані методичні засади щодо оцінювання її рівня. Однак низка питань, пов'язаних із формуванням методичних засад забезпечення фінансової безпеки, попри їх важливість для вітчизняних підприємств сьогодні, є недостатньо розглянутими.

Мета роботи – поглибити трактування поняття "фінансова безпека підприємства" відповідно до фактичних умов ведення бізнесу вітчизняними підприємствами та виділити сукупності ключових загроз для фінансової безпеки на мікрорівні.

Викладення основного матеріалу. Здійснення господарських процесів супроводжується дією багатьох чинників, що створюють загрози та небезпеки, що потребує корегувальних дій під час формування управлінських рішень. Для характеристики ефективності господарської діяльності вітчизняних підприємств та доведення пріоритетності розроблення теоретико-методичних засад управління фінансовою безпекою доцільно скористатися даними Державного комітету статистики України. Так, зокрема, показовою є динаміка фінансових результатів діяльності підприємств та частки серед них збиткових (рис. 1) [5].

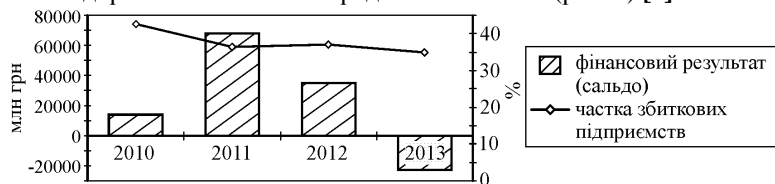

Рис. 1. Динаміка фінансового результату та частки збиткових підприємств

Насамперед наголосимо, що як динаміку кінцевого фінансового результату, так і величину отриманого чистого прибутку у 2010-2012 рр. не можна вважати позитивним результатом. Окрім цього, найбільша величина чистих збитків підприємств за видами економічної діяльності (без урахування банків) у 2013 р. була характерна для оптової та роздрібно торгівлі – (-13248,5) млн грн

та операцій з нерухомим майном – (-10192,2) млн грн. Результати діяльності будівельних підприємств характеризувалися негативним сальдом упродовж 2010-2013 рр., а найбільша величина припадає на 2013 р. – (-5893,2) млн грн [5]. Якщо взяти до уваги інший показник – частка збиткових підприємств, то його величина у 2013 р. найбільшою була стосовно підприємств, що здійснюють операції з нерухомим майном – 43,2 % [5]. Все це не дає змогу суб'єктам господарювання вчасно реагувати на виклики середовища у зв'язку із нестачею ресурсів, з одного боку, та затримання відповідних дій – з іншого.

Причинами негативних результатів діяльності для значної частки вітчизняних підприємств є низька ефективність їхньої господарської діяльності, що зумовлена як зовнішніми причинами, так і внутрішніми. Динаміку рентабельності операційної діяльності представлено на рис. 2 [5].

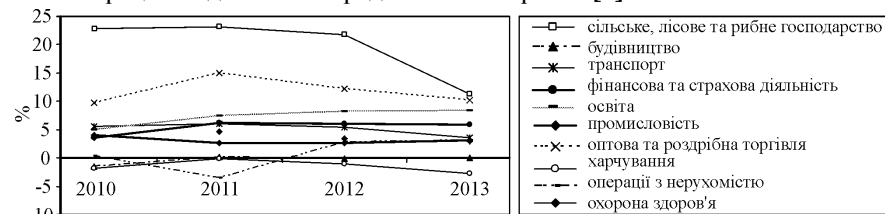

Рис. 2. Динаміка рентабельності операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності (фрагментарно)

Передусім зазначимо доволі низький рівень рентабельності усієї сукупності підприємств у 2010 р. – 4,0 %, 2011 р. – 5,9 %, 2012 р. – 5,0 %, 2013 р. – 3,9 %. Якщо ж взяти до уваги рентабельність усієї діяльності, то її динаміка у 2011-2013 рр. є суто негативною: 2010 р. – 0,5 %, 2011 р. – 1,8 %, 2012 р. – 1,0 %, 2013 р. – (-0,7 %) [5]. Оскільки рентабельність відображає результативність функціонування підприємств, ступеня використання наявних ресурсів та можливостей, то її низькі значення не дають змоги підтримувати безпечну діяльність та забезпечувати фінансування бізнес-процесів.

Спируючись на офіційні статистичні дані, можна стверджувати, що проблема гарантування економічної безпеки і зокрема її фінансової складової є ключовою і особливо важливою для вітчизняних підприємств, адже від її вирішення залежить не тільки функціонування кожного окремого суб'єкта господарювання, але й стан і розвиток національної економіки та соціальна напруженість у суспільстві. Формування безпечних умов функціонування потребує створення механізмів протидії небезпекам через належну інформаційну підтримку тактичних і стратегічних рішень.

Забезпечення необхідного рівня фінансової безпеки підприємства є можливим тільки за умови формування та реалізації відповідної теоретико-методичної бази. Сьогодні практично відсутнє таке підґрунтя. Для прикладу, існують істотні відмінності і в трактуванні поняття "фінансова безпека підприємства". Проведене узагальнення дало змогу виділити наявність кількох ключових підходів до трактування зазначеного поняття (табл.).

Узагальнюючи отримані результати, можна стверджувати, що кожен із виділених підходів характеризує важливі особливості реалізації фінансової без-

пеки на мікрорівні, а в сукупності вони всебічно відображають пріоритети та ключові завдання цієї складової економічної безпеки в сучасних умовах господарювання. Водночас, варто наголосити, що в окремих визначеннях поняття "фінансова безпека" надто наближається до трактування економічної безпеки підприємства, що є хибним кроком. На наш погляд, об'єктом управління фінансової безпеки підприємства мають бути насамперед фінансові ресурси, а ключовими завданнями – забезпечення їх захисту, через нейтралізацію та недопущення розвитку викликів, загроз та ризиків, для досягнення фінансових інтересів підприємства.

Табл. Характеристика ключових підходів до трактування поняття "фінансова безпека підприємства"

Автори	Суть підходу, приклад визначення поняття
<i>ефективність використання корпоративних ресурсів</i>	
С. Покропивний, Т. Вечканов, Т. Кузенко, М. Мікуліна	С. Покропивний – складова економічної безпеки, яка полягає у найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів [6]; Т. Кузенко – стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості і рентабельності бізнесу, якості управління та використання основних і оборотних коштів, структури його капіталу, норми виплат за цінними паперами, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського становища і перспектив її технологічного та фінансового розвитку [8].
<i>стійкість фінансового стану підприємства</i>	
І. Бланк, К. Горячева, С. Ілляшенко, В. Шелест	І. Бланк – кількісно і якісно детермінований рівень його фінансового стану, який забезпечує стабільний захист його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних та потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого росту в нинішньому і перспективному періоді [4].
<i>захист підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз</i>	
О. Барановський, А. Загородній, Д. Кім, Р. Папехіна, Н. Реверчук	О. Барановський – ступінь захищеності фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин або рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами достатніми для задоволення його потреб і виконання наявних зобов'язань [3].
<i>комплексний</i>	
В. Ортинський, І. Керницький, З. Живко	В. Ортинський, І. Керницький, З. Живко та ін. – певний стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій, послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи [7].

Фінансові інтереси власників бізнесу полягають у збільшенні величини прибутку та зростанні вартості підприємства, інтереси менеджменту – збереження контролю та підвищення ефективності господарської діяльності, а персоналу – стабільне місце роботи із відповідною матеріальною винагородою. На перший погляд, перелічені інтереси мають суперечливий характер, втім їхня

природа ґрунтується на ієрархічній природі функціонування підприємства, агрегації грошових коштів при їхньому русі, а також поєднанні розуміння вхідних-вихідних потоків.

Виходячи з такого тлумачення, умовами забезпечення фінансової безпеки підприємства є:

- узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами оточуючого середовища та інтересами персоналу, нівелювання протидії змінам;
- наявність на підприємстві стійкої до загроз фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії і завдань;
- гармонізація фінансових ресурсів задля забезпечення безперервної роботи та використання виробничого потенціалу;
- здійснення фінансових розрахунків згідно з платіжним календарем;
- формування оптимальної структури оборотного та розміру робочого капіталу.

У контексті зазначеного вище вважаємо за доцільне виділити сукупність ключових зовнішніх і внутрішніх загроз для фінансової безпеки вітчизняних підприємств. Спираючись на доробок вітчизняних науковців [2, 11, 12], вважаємо, що ключовими зовнішніми загрозами можна вважати:

- нестійкість національної фінансової системи, виникнення загрозливих кризових тенденцій, недоліки у застосуванні сучасних фінансових інструментів (зокрема міжнародних);
- недосконалість механізмів формування економічної політики держави;
- криза грошової і фінансово-кредитної систем;
- високі відсоткові ставки за кредитами комерційних банків;
- недостатньо розвинена правова система захисту прав інвесторів;
- протиправна діяльність кримінальних структур, конкурентів, фірм і приватних осіб;
- правопорушення з боку корумпованих елементів з числа представників контролюючих і правоохоронних органів;

Узагальнюючи точку зору науковців [4, 9], до внутрішніх загроз для фінансової безпеки підприємства можна віднести:

- недостатню величину власних оборотних коштів;
- зростання обсягу та зниження якості дебіторської та кредиторської заборгованості;
- використання неефективних інструментів управління ризиками;
- відсутність ефективної системи мотивації працівників фінансових підрозділів.

За результати формування сукупності пріоритетних для першочергової протидії загрозам, вважаємо за доцільне погодитися із міркуваннями А. Муравих, що забезпечення фінансової безпеки підприємства має ґрунтуватися на комплексному аналізі взаємодії всієї системи загроз з урахуванням їх структурних взаємозв'язків під час розроблення захисних заходів [10].

Висновок. За результатами проведеного дослідження доцільно ще раз наголосити: складні умови ведення бізнесу вимагають приділенню першочергової уваги забезпеченню фінансової безпеки вітчизняних підприємств як ключової умови їх виживання та розвитку; методичні засади забезпечення фінансової безпеки підприємств перебувають на етапі формування, про що свідчать істотні відмінності у трактуванні суті цієї складової економічної безпеки; формування основних завдань та сукупності ключових внутрішніх та зовнішніх загроз покликане доповнити наявні теоретико-методичні засади гарантування фінансової безпеки підприємства.

Подальшого дослідження потребують методичні засади визначення фактичного рівня фінансової безпеки з метою прийняття адекватних захисних заходів.

Література

1. Ареф'єва О.В. Сучасний стан та ключові загрози для розвитку підприємств авіаційної галузі в Україні / О.В. Ареф'єва, А.М. Штангрет // Проблеми системного підходу в економіці : наук.-виробн. журнал. – 2011. – № 1. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_1/index.html
2. Клебанова Т.С. Банкрутство і санація підприємства : теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін.; за ред. О.В. Мозенкова. – Х. : Вид-во "ІНЖЕК", 2003. – 272 с.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека : монографія / О.І. Барановський. – К. : Вид-во "Фенікс", 1999. – 338 с.
4. Бланк І.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К. : Изд-во "Ника-Центр", "Эльга", 2004. – 784 с.
5. Діяльність суб'єктів господарювання у 2013 р. : стат. зб. / за ред. М.С. Кузнецової. – К. : Вид-во "Консультант", 2014. – 473 с.
6. Економіка підприємства : підручник / ред. С.Ф. Покропивний. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2001. – 528 с.
7. Ортинський В.Лі. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посіб. / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін. – К. : Вид-во "Правова єдність", 2009. – 544 с.
8. Кузенко Т.Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / Т.Б. Кузенко // Бизнес-Информ : науч. журнал. – 2007. – № 12 (1). – С. 27-29.
9. Клебанова Т.С. Моделирование финансовых потоков в условиях неопределенности : монография / Т.С. Клебанова, Л.С. Гурьянова, Н. Богониколос, О.Ю. Кононов, Я.Г. Берсуцкий. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 312 с.
10. Муравых А.И. Философия экологической безопасности (опыт системного подхода) / А.И. Муравых. – М. : Изд-во "Наука", 1997. – 180 с.
11. Суторміна В.М. Финанси зарубіжних корпорацій : навч. посіб. / В.М. Суторміна. – К. : Вид-во "Либідь", 1993. – 247 с.
12. Экономическая безопасность России: Общий курс : учебник / под ред. В.К. Сенчагова. – М. : Изд-во "Дело". – 2005. – 308 с.

Ареф'єва Е.В. Финансовая безопасность предприятия: методические аспекты обеспечения

Опираясь на официальную статистическую информацию о результатах хозяйственной деятельности отечественных предприятий, доказана приоритетность разработки методических основ управления финансовой безопасностью. Определены ключевые подходы к трактовке понятия "финансовая безопасность предприятия", что позволило путем обобщения углубить его трактовку с учетом специфики ведения бизнеса в нашей стране. Определен перечень ключевых внешних и внутренних угроз для финансовой безопасности отечественных предприятий, учет которых позволяет усовершенствовать процесс управления этой составляющей экономической безопасности.

Ключевые слова: финансовая безопасность, угроза, рентабельность, прибыль.

Aref'eva E.V. Financial Security of the Company: Some Methodological Aspects of its Ensuring

The priority development of methodological principles for financial security management is proved concerning official statistics on economic activity results of domestic enterprises. The key approaches to the interpretation of the concept of "company financial security" that allowed to deepen its interpretation by generalizing taking into account the specifics of doing business in our country are identified. The list of key internal and external threats to the financial security of domestic enterprises, accounting which enables improving management of this economic security component is determined.

Keywords: financial security, threat, profitability, profit.

УДК 330.341.42(339.727.2)

Доц. В.В. Дурицький, канд. екон. наук –
НУ "Львівська політехніка"; доц. Г.В. Дурицька, канд. екон. наук –
Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Визначено суть концепції сталого розвитку та основні її компоненти: економічну, екологічну та соціальну. Обґрунтовано, що глобалізація – це комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке здійснює потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільства, особливо на можливості їх сталого розвитку. Охарактеризовано основний індикатор сталого розвитку країн для його складових та проаналізовано місце України в світовому рейтингу за критеріями індексу сталого розвитку (ISD).

Визначено та проаналізовано основні чинники, що характеризують вплив глобалізаційних процесів на сталий розвиток України: обсяг і структура інвестицій, зокрема іноземних, структура і динаміка зовнішньої торгівлі. Визначено ключові загрози глобалізації, які можуть стати на перешкоді сталому розвитку. На основі дослідження запропоновано основні (стратегічні) етапи забезпечення сталого розвитку України.

Ключові слова: сталий розвиток, глобалізація, індекс сталого розвитку, структура інвестицій, іноземні інвестиції.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток сучасної індустріальної цивілізації призвів до планетарної кризи, що охоплює різноманітні особливості людського життя. Поступове усвідомлення нових загроз змушує народи та їхніх політичних лідерів шукати принципово нові підходи до соціально-економічного розвитку та природокористування. Одним з таких підходів може стати перехід на шлях сталого або всебічно збалансованого розвитку. В умовах глобалізації з'являються нові аспекти дослідження, ця проблема набуває нового трактування.

Аналіз результатів останніх досліджень і публікацій. Проблему сталого розвитку, сучасних світових тенденцій та їх вплив на економіку України досліджували О. Білорус, Д. Лук'яненко, Ю. Мацейко, Д. Мерфі, Ю. Пахомов, Дж. Робертсон, А. Філіпенко та ін. У роботах наведених науковців проаналізовано суть та ознаки категорії сталого розвитку, найважливіші елементи його економічного, соціального й екологічного вимірів, "зеленого" зростання міжнародної і національних економік, специфіки і перепон на шляху імплементації концепції сталого розвитку у країнах світу та її глобальної перспективи. Особливості реалізації концепції сталого розвитку безпосередньо у країнах з перехідними економіками, характерні риси запровадження альтернативних джерел енергії, шляхи вирішення екологічних проблем, породжених активною експлуатацією навколишнього природного середовища, у країнах цієї групи розглянуто у працях таких науковців, як: С. Хоувз, П. Вірволл, Дж. Занг, С. Клавіттер, К. Хакенеш, Г. Янус й інших відомих вчених.

Незважаючи на те, що цій проблемі приділено багато уваги, залишається низка невирішених питань. У науковій літературі бракує досліджень щодо розкриття взаємовпливу та взаємозв'язку між сучасними процесами глобалізації та досягненням показників сталого розвитку на національному та глобальному рівнях, виявленні труднощів на цьому шляху, зокрема й в Україні.

Мета дослідження – визначення суті та складових сталого розвитку, концептуальних засад його забезпечення, оцінювання впливу глобалізаційних процесів на можливості досягнення сталого розвитку в Україні.